

3^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΑΣΟΚ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΚΟΙΝΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ
Σελίδα 46 - 106602 - Αθήνα
τηλ.: 1638.597 - 1605.459

Ομιλία

**ΚΩΣΤΑ
ΣΗΜΙΤΗ**

**ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Ε.Γ.
ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ**

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Παρασκευή 15 Απριλίου 1994

ΠΑΣΟΚ
3ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΟΜΙΛΙΑ

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

**ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ**

ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Ε.Γ. ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1994

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Συντρόφισσες, σύντροφοι, πριν μερικά χρόνια κυκλοφορούσαν στο Κίνημά μας φαντάσματα που μας τρομοκρατούσαν. Μερικά από τα φαντάσματα αυτά ήταν η ευρωπαϊκή ενοποίηση, η σοσιαλδημοκρατία. Σήμερα η εισήγηση του Προέδρου διαπιστώνει ότι είναι καιρός πια να ξεπεράσουμε τις παιδικές ασθένειές μας.

Διατρέχουμε όμως έναν κίνδυνο. Να παραβλέψουμε ότι μερικά κρίσιμα ερωτήματα για τον προσανατολισμό του Κινήματός μας και της πατρίδας μας παραμένουν ακόμα ασαφή. Θα αναφέρω δύο. Ποιός είναι ο σοσιαλισμός που πρέπει να επιδιώξουμε; Ποιά είναι τα δικά μας προτάγματα; Μήπως ακολουθούμε ένα διαχειριστικό πραγματισμό; Μήπως ακολουθούμε μια πολιτική η οποία δεν διαφέρει από την πολιτική της εκσυγχρονιστικής Δεξιάς;

Το δεύτερο: Με ποιό τρόπο θα μπορέσει το ΠΑΣΟΚ να δώσει στην ελληνική κοινωνία τη μεταρρυθμιστική εκείνη δυναμική, να το ριζοσπαστικοποιήσει έτσι ώστε να μπορέσει η κοινωνία μας να λύσει τα τιτάνεια προβλήματά της;

Για να απαντήσουμε σ' αυτά τα ερωτήματα χρειάζεται να πάρουμε θέση σε μερικά κρίσιμα ζητήματα.

Πρώτον: εθνοκεντρισμός ή εθνική στρατηγική;

Τι εννοούμε με εθνοκεντρισμό; Είναι η απόσυρση από τη συμμετοχή στις διεθνείς διεργασίες, με επιχείρημα την ιδιαιτερότητά μας, την ανάγκη φιλολαϊκής πολιτικής, την τήρηση της παράδοσης ή τη διεθνή συνωμοσία εις βάρος μας.

Αντίθετα η εθνική στρατηγική επιδιώκει να διευρύνει τις δυνατότητές μας ως χώρα, να προωθήσει την ανάπτυξή της, να καταστήσει τον τόπο και τους ανθρώπους του ικανούς να έχουν λόγο στις διεθνείς εξελίξεις.

Κεντρική επιδίωξη της εθνικής στρατηγικής είναι η δημιουργία μιας ανταγωνιστικής οικονομίας, ενός αποτελεσματικού κράτους για να έχει η φωνή μας δύναμη. Πρέπει να καταλάβουμε, αν δεν έχουμε δυνατή κοινωνία και οικονομία δεν μπορούμε να διαπραγματευτούμε, ούτε μπορούμε να απαιτήσουμε.

Αν ζητάμε δάνεια, αν ζητάμε ενισχύσεις, αν ζητάμε παρεκβάσεις από τους κανόνες είμαστε αδύνατοι. Γι' αυτό πρέπει να σταματήσουμε να ζητάμε. Η αποτυχία του υπαρκτού σοσιαλισμού έδειξε ότι στη δημιουργούμενη παγκόσμια κοινωνία μόνο η διαπλοκή με το διεθνές περιβάλλον δημιουργεί τις προϋποθέσεις οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Η προσπάθεια για ισότιμη, διεθνή συμμετοχή είναι και επίπονη και αβέβαιη. Πρέπει να συμμετάσχομε. Αυτό είναι ο μονόδρομος. Θα έχουμε τεράστιες δυσκολίες. Δεν υπάρχουν όμως άλλες δυνατότητες. Και έχουμε υποχρέωση να αντιμετωπίσουμε αυτές τις δυσκολίες. Για τον Ελληνισμό, για τη χώρα, για το σοσιαλισμό, για την Ελλάδα.

Είπαμε και είμαστε όλοι σύμφωνοι ότι για τις εξελίξεις στη Γιουγκοσλαβία έχει τεράστια ευθύνη η Ευρωπαϊκή Ένωση. Όμως αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να συμμετέχουμε; Αν δεν συμμετείχαμε θα έπαιρνε αυτές τις αποφάσεις που πήρε η Ευρωπαϊκή Ένωση;

Η απάντηση είναι ότι βεβαίως και θα τις έπαιρνε ακόμα και όταν δεν είμαστε εκεί. Επομένως, το συμπέρασμα είναι ότι έχουμε κι εμείς ευθύνη με τις προτάσεις μας, τις πρωτοβουλίες μας, τις ενέργειές μας, με σκέψεις για νέα ευρωπαϊκά σχήματα, με δημιουργία αντιρροπών δυνάμεων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, να διαμορφώσουμε μια Ευρωπαϊκή Ένωση η οποία θα ανταποκρίνεται στα δικά μας συμφέροντα. Αυτή είναι η ευρωπαϊκή πολιτική την οποία πρέπει να επιδιώξουμε.

Δημοκρατία σήμερα

Το επόμενο ερώτημα είναι η Δημοκρατία σήμερα. Υπάρχει νέο πρόβλημα δημοκρατίας. Νέα κέντρα εξουσίας, όπως τα συγκροτήματα των ΜΜΕ, που δεν ελέγχονται ούτε από τη λειτουργία της αγοράς, ούτε από τη δικαιοσύνη, ούτε από την πολιτική, και αυτό γιατί ιδιωτικοποιούν δημόσιους χώρους, επιβάλλουν εξελίξεις, πολλές φορές με δημόσιους πόρους και δημόσια στήριξη.

Ποιός έκανε τις τελευταίες εβδομάδες κύριο θέμα της εσωτερικής ελληνικής πολιτικής το ωράριο των νυχτερινών κέντρων; Αυτό είναι το θέμα μας; Αυτό είναι θέμα της ελληνικής κοινωνίας; Ορισμένα όμως ΜΜΕ το έκαναν. Ο πολίτης γίνεται όλο και περισσότερο υπήκοος. Απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα αδρανούμε.

Ανακατανομή του εισοδήματος και του πλούτου σήμερα.

Γεγονός είναι ότι η παροικονομία επιτείνει τις ανισότητες. Τα ελλείμματα έχουν δημιουργήσει μια τάξη ραντιέρηδων. Ο πληθωρισμός συντελεί στην απαξίωση του όποιου αποθέματος έχει δημιουργήσει ο εργαζόμενος. Το κράτος παροχών και λαϊκίστικων μέτρων επιτείνει τη μιζέρια των πολλών και τον πλούτο των ολίγων.

Κι όμως είμαστε διστακτικοί στο να καταπολεμήσουμε τη φοροδιαφυγή. Κι όμως δεν θέλουμε φόρους στις μεγάλες περιουσίες. Έχουμε ευαισθησίες όταν συζητάμε για τα φαινόμενα διαφθοράς στις δημόσιες υπηρεσίες. Και θεωρούμε τη σταθεροποίηση ως μια υποχρέωση που μας επιβάλλει η Κοινότητα, που καλό θα ήταν αν μπορούσαμε να την αποφύγουμε.

Και επιπρόσθετα, πρέπει να είμαστε ειλικρινείς με τον εαυτό μας. Οι οικονομικές δυνάμεις και οι οικονομικές εξουσίες έχουν διευρυνθεί. Αντιπαθούμε όλοι τα μονοπώλια, τα олиγοπώλια, γενικά και ειδικά, αλλά μερικοί κύριοι είναι καλοδεχούμενοι όταν έρχονται και καταθέτουν τα χρήματά τους στο κόμμα για τις προεκλογικές εκστρατείες και μας προβάλουν από τα κανάλια τους.

Κοινωνική δικαιοσύνη σήμερα.

Κοινωνική δικαιοσύνη δεν είναι οι παροχές σε κοινωνικές ομάδες, ανάλογα με τις πιέσεις για να αποφύγουμε το πολιτικό κόστος, να μην κάνουμε κάποιες απεργίες και να κερδίσουμε ψήφους.

Κοινωνική δικαιοσύνη δεν είναι το κράτος παροχών που προσπαθήσει να δημιουργήσει ανισότητες, για να κερδίσει πολιτικά στηρίγματα.

Κοινωνική δικαιοσύνη δεν είναι η ισοπεδωτική μεταχείριση όλων με πρόσχημα ότι δεν έχει σημασία η συνεισφορά του πολίτη στη δημιουργία κοινωνικού προϊόντος και στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

Αντίθετα κοινωνική δικαιοσύνη σημαίνει ότι πρέπει να δημιουργούμε ισότητα ευκαιριών. Όλοι οι πολίτες να έχουν τις ίδιες δυνατότητες, να εξισορροπούμε - κι αυτό έχει σημασία - τα συμφέροντα της σημερινής με εκείνα της μελλοντικής γενιάς, των μελλοντικών γενιών για να μην καταδικάζουμε τη νεολαία και τους νέους να είναι άνθρωποι δεύτερης κατηγορίας.

Και κοινωνική δικαιοσύνη σημαίνει κοινωνική αλληλεγγύη. Και είναι αλήθεια ότι σε όλα αυτά υστερούμε.

Ανάπτυξη σήμερα δεν είναι όπως λένε πολλοί η μεγέθυνση της δημόσιας δαπάνης και ο πολλαπλασιασμός των όποιων έργων. Να γίνουν δηλαδή παντού έργα.

Ανάπτυξη δεν είναι η ρητορεία για την παραγωγικότητα, να αυξήσουμε την παραγωγικότητα και έτσι λύθηκαν τα προβλήματα. Ανάπτυξη δεν είναι η βροχή των επιδοτήσεων και των ενισχύσεων.

Ανάπτυξη σημαίνει σχεδιασμός, και έλεγχο της συμβολής του κάθε έργου σε μια αλυσίδα, η οποία επιδιώκει να αυξήσει το συνολικό προϊόν. Ανάπτυξη σημαίνει επιλογές, ιεραρχήσεις και προπαντός σήμερα που στη διεθνή ανταγωνιστική οικονομία, δεν έχει πια σημασία το φθινό κόστος εργασίας. Γιατί οι Αλβανοί είναι πιο

φτηνοί από εμάς, οι Βούλγαροι είναι πιο φτηνοί από εμάς. Όλη η Ανατολική Ευρώπη δουλεύει πιο φτηνά από εμάς.

Πρέπει σε όλους να γίνει σαφές ότι σήμερα σημασία έχει η γνώση. Δηλαδή η παιδεία, η έρευνα, η τεχνολογία, αλλά και οι σταθεροί κανόνες δράσης της πολιτείας. Και δυστυχώς σε όλα αυτά υστερούμε ακόμα.

Και υστερούμε σε μηχανισμούς εφαρμογής, στο γρήγορο εντοπισμό των προβλημάτων, στη λύση τους, στη δημόσια διοίκηση, στο κράτος στρατηγείο. Αυτό είναι η αλήθεια. Το κράτος στρατηγείο υπάρχει μόνο στις εξαγγελίες μας. Δεν έχει γίνει πράξη. Η δημόσια διοίκηση δεν είναι ικανή να εφαρμόσει αυτό που επαγγελλόμαστε.

Ο πολίτης σήμερα.

Το ελληνικό όνειρο σήμερα είναι καταναλωτικό όνειρο. Θέλουμε κατανάλωση και προϊόντα. Η πολιτεία αποδέχεται και εθίζει τον πολίτη στην πελατειακή νοοτροπία. Το κοινωνικό περιβάλλον ενισχύει τον ατομισμό και την κοινωνική αδιαφορία.

Ο άλλος πολίτης, ο πολίτης εκείνος ο οποίος έχει αυξημένη ηθική και κοινωνική ευαισθησία επιζητεί σοβαρότητα και συνέπεια, θέλει κριτική ελευθερία, έχει κριτική ικανότητα, συναντά την δυσπιστία μας.

Όπως και τη δυσπιστία μας συναντάει η απαίτηση για περισσότερη κοινωνική ευθύνη των πολιτών. Προτιμάμε δυστυχώς πολύ ακόμα ένα απλό κριτήριο. Είναι ή όχι μαζί μας.

Οι πολιτικές πρακτικές σήμερα.

Χρειάζεται μια νέα πολιτική και πολιτισμική προσέγγιση. Αντί να αποδεχόμαστε τις συντεχνιακές αντιλήψεις και την κλειστή κοινωνία, πρέπει να διευρύνουμε τις δυνατότητες δράσης και ευκαιρίες για τον πολίτη. Πρέπει να του επιτρέπουμε, να του δημιουργήσουμε τις δυνατότητες για όλο και περισσότερες πρωτοβουλίες. Πρωτοβουλίες, δυνατότητες, ελευθερίες. Σ' αυτό πρέπει να οδηγεί η πολιτική μας.

Αντί να αποδεχόμαστε τα επικοινωνιακά στεγανά, πρέπει να διευρύνουμε την επικοινωνία, να δημιουργήσουμε βήματα συζήτησης, προβολής ιδεών και αιτημάτων, όπου θα μπορούν οι πολίτες να δραστηριοποιούνται, αλλά και να εκφράζουν τις απόψεις τους. Αντί να αποδεχόμαστε εξουσιαστικές δομές, δημόσιες και ιδιωτικές, πρέπει να ισχυροποιήσουμε την κοινωνία, ώστε να υπάρχουν αντίropes εξουσίες, αντίropes στην εξουσία του μεγάλου κεφαλαίου και του κράτους. Αυτοδιαχείριση και συμμετοχή είναι ξεχασμένες έννοιες. Γι' αυτό πρέπει να τις ζωντανέψουμε. Και προπαντός πρέπει να μετατρέψουμε το κόμμα μας σε εργαλείο κοινωνικής κινητοποίησης και κοινωνικής μεταρρύθμισης.

Το κόμμα σήμερα.

Θέλουμε κόμμα μηχανισμό, ή κόμμα ιδεών; Θέλουμε κόμμα εκλογικής επιστράτευσης, ή κόμμα κοινωνικής κινητοποίησης; Κανείς βεβαίως δεν θέλει κόμμα μηχανισμών. Ποιά είναι όμως η αλήθεια; Πώς είναι ένα κόμμα μηχανισμός; Στο κόμμα μηχανισμό η οργάνωση βάσης και το απλό κομματικό μέλος είναι χρήσιμα για αφισοκολλήσεις, προεκλογικές συγκεντρώσεις και χειροκροτήματα.

Σήμερα η τηλεόραση φέρνει το μήνυμα του κόμματος σε κάθε σπίτι. Η οργάνωση της βάσης γι' αυτό δεν έχει δουλειά. Συρρικνώνεται σε μία συμμαχία συνταξιούχων, ανθρώπων που επιζητούν κοινωνικότητα και ψηφοφόρων που θέλουν εξυπηρετήσεις.

Στο κόμμα μηχανισμό, τα στελέχη είναι όλο και περισσότερο επαγγελματίες, χωρίς άλλο επάγγελμα πέρα από την κομματική τους δραστηριοποίηση. Και γι' αυτό συνδεδεμένα σε ένα κοινό συμφέρον, την επιβίωσή τους. Ο,τι και να γίνει, όποιο κι εάν είναι το πρόγραμμα, όποια κι να είναι η κατεύθυνσή του. Τα ολιγαρχικά χαρακτηριστικά εντείνονται. Μήπως όλα αυτά είναι φαινόμενα που μας είναι γνωστά;

Στο κόμμα μηχανισμό δεν επιζητούν προγράμματα. Τους ενοχλεί - όπως λέγεται - κι αυτό είναι λέξη που άκουσα από ένα σύντροφο, η προγραμματολαγνεία. Δεν θέλουμε προγράμματα, γιατί τα προγράμματα απαιτούν επιλογές, γιατί οι επιλογές απαιτούν κρίσεις, γιατί οι κρίσεις απαιτούν αναμετρήσεις. Κι όλα αυτά έχουν κόστος, μπορεί να κοστίσουν ψήφους και μας δυστυχώς μας ενδιαφέρει μόνο το πως θα μαζεύουμε ψήφους. Αξίωμα είναι να μη δυσαρεστήσουμε καμμία κοινωνική ομάδα.

Αλλά ας αναρωτηθούμε, μήπως οι κυβερνητικές καθυστερήσεις οφείλονται σε έλλειψη προετοιμασίας. Οφείλονται στο ότι δεν κάναμε έγκαιρα τις ιεραρχήσεις, τις επιλογές, τις αναμετρήσεις, τις κινητοποιήσεις τις οποίες έπρεπε; Και τώρα βρίσκουμε αντιμέτωπες κοινωνικές ομάδες γιατί πίστεψαν ότι μπορούν να εξυπηρετήσουν τα συντεχνιακά συμφέροντά τους μαζί μας;

Αν το ΠΑΣΟΚ θέλει να ανανεώσουμε ουσιαστικά μια κοινωνία χωρίς πυξίδα, ένα κοινωνικό σώμα εγκαταλελειμένο στην αδυσώπητη λογική των πελατειακών σχέσεων, των ισχυρών καταναγκασμών και της ιδιώτευσης, πρέπει να στραφεί σε μια νέα κατεύθυνση. Να γίνουμε κόμμα ιδεών. Κόμμα προγραμμάτων. Να αναλάβει ένα παιδευτικό ρόλο στην κοινωνία. Να είναι το παράδειγμα. Να δείχνει την πορεία. Να παράγει ιδέες και προτάσεις. Να καθιερώνει πρότυπα. Να κινητοποιείται για τους προγραμματικούς μας στόχους. Να διαμορφώνει άλλους τρόπους λειτουργίας της κοινωνίας. Γι' αυτό χρειαζόμαστε έναν άλλο τρόπο λειτουργίας.

Εδώ θα μου επιτρέψετε να κάνω μια παρένθεση. Εχουν προσομοιάσει το ΠΑΣΟΚ με ένα τζάκι. Φωτιά είναι η ηγεσία. Όσοι κάθονται στην πρώτη σειρά ζεσταίνονται. Παιρνούν σχετικά καλά. Βέβαια μερικές φορές καίγονται. Όσοι κάθονται

πίσω κρυώνουν. Η καλύτερη θέση είναι η μεσαία σειρά. Ούτε κρύο, ούτε ζέστη.

Εκεί υπάρχουν οι πολλοί, χωρίς εξάρσεις, που ακολουθούν τη λογική του μέσου όρου. Εγώ λέω, ας εκσυγχρονίσουμε το ΠΑΣΟΚ. Ας αντικαταστήσουμε επιτέλους τα τζάκια με ηλεκτρική ενέργεια.

Η λέξη κλειδί για το ΠΑΣΟΚ είναι η ενότητα. Η ενότητα είναι αξίωμα και επιδίωξη. Αλλά πώς γίνεται η ενότητα; Η ενότητα δεν προκύπτει από δηλώσεις που συγκαλύπτουν διαφορές. Δεν προκύπτει από τη συγκαλυψη στυγνών αντιπαραθέσεων στο εσωτερικό του κόμματος. Προκύπτει από στάσεις και πρακτικές που διευκολύνουν τη συζήτηση, τη σύγκρουση ιδεών, και τη σύνθεση των απόψεων. Η ενότητα είναι η σύνθεση και πρέπει να έχουμε διαφορετικές ιδέες για να πραγματοποιούμε τη σύνθεση.

Η ενότητα που προκύπτει από σιωπή είναι επίπλαστη. Η ενότητα που επιβάλλει ένας ισοπεδωτικός μηχανισμός δεν αντέχει σε κρίσεις. Η ενότητα που προκύπτει από συνθετικές λειτουργίες και παιδευτικές λειτουργίες, λειτουργίες και αντέχει σε διαμάχες και εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής παρέμβασης της οργάνωσης.

Ας έρθουμε τώρα στα αρχικά μας ερωτήματα.

Για το σοσιαλισμό και το ΠΑΣΟΚ. Είναι ίσως γνωστό και σε εσάς, ένα ανέκδοτο που κυκλοφόρησαν οι νεοφιλελεύθεροι για το σοσιαλισμό. Λένε: "Γιατί στη σοσιαλιστική κόλαση υπάρχει συνωστισμός, ενώ στην καπιταλιστική κόλαση δεν πάει κανένας; Γιατί στην καπιταλιστική κόλαση όλα δουλεύουν ρολοί, τα μηχανήματα κόβουν, τα λάδια καίνε και δεν επιζείς. Ενώ στη σοσιαλιστική κόλαση κάποτε δεν υπάρχει λάδι, κάποτε το μηχάνημα δεν δουλεύει και έχεις δυνατότητες να ζήσεις για μερικές μέρες".

Εμείς λοιπόν σ' αυτό το νεοφιλελεύθερο ανέκδοτο, πρέπει να απαντήσουμε: Οτι οι νεοφιλελεύθεροι και η δεξιά συγκρίνουν κολάσεις. Γιατί η σκέψη τους είναι συνδυασμένη με καταπίεση, εξαναγκασμό, τιμωρίες, ιεραρχίες και αυταρχικότητα.

Αντίθετα εμείς πρέπει να συγκρίνουμε ελπίδες, ελευθερίες, προοπτικές, το αύριο. Ο σοσιαλισμός συνδέεται με την κοινωνία που έρχεται, που διαμορφώνεται.

Γι' αυτό και στο ερώτημα μπορούμε να αλλάξουμε την κοινωνία η απάντηση είναι θετική. Αρκεί να δώσουμε στα οράματά μας συγκεκριμένη μορφή. Να συσχετίσουμε το σοσιαλισμό όχι με ένα μακρινό μέλλον αλλά με το σήμερα. Αλλά και να επιδιώξουμε την καθημερινή παρέμβασή μας στη βιούμενή μας πραγματικότητα, τη διαφορετική λειτουργία της κοινωνίας μας τόσο στα μικρά όσο και στα μεγάλα ζητήματα. Η πολιτική μας είναι και θα είναι διαφορετική από τη συντηρητική πολιτική αρκεί να λύνουμε τα προβλήματα της καθημερινής ζωής του Έλληνα πολίτη με γνώμονα

τη δημοκρατία και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Ο σοσιαλισμός δεν είναι μονάχα για την ειρήνη σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο σοσιαλισμός είναι και για τις συγκοινωνίες και για το φουγάρο που είναι απέναντι στο σπίτι και για το δρόμο ο οποίος έχει τρύπες και για το ταχυδρομείο και για τα τηλέφωνα που δεν δουλεύουν και για τον ηλεκτρισμό. Όλα αυτά πρέπει να αλλάξουν. Είναι για τους εργαζόμενους, για τη μεγάλη κατηγορία του πληθυσμού ο σοσιαλισμός.

Ο σοσιαλισμός είναι ένας διαρκής αγώνας. Είναι μια διαδικασία για τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών ζωής. Ο σοσιαλισμός δεν υπάρχει κάπου στη γωνιά και θα εμφανιστεί ξαφνικά όταν έρθει το τέρμινο. Τέρμινο δεν υπάρχει. Εμείς πρέπει να παλέψουμε και πρέπει να παλεύουμε συνεχώς χωρίς ανάπαυλα, γιατί έτσι μονάχα θα το πετύχουμε.

Είναι ο σοσιαλισμός μια συνεχή προσπάθεια όπου η κάθε απόφαση σήμερα καθορίζει ποιά θα είναι η πορεία αύριο. Κάθε απόφαση σήμερα πρέπει να υπόκειται σε συζήτηση, εξέταση, για να ξέρουμε τι θα είναι το αύριο.

Αυτοί που θέλουν εδώ και τώρα όλα τα οφέλη, δημιουργούν ίσως τις προϋποθέσεις η χώρα αύριο να βρίσκεται σε αδιέξοδο. Αυτοί που θέλουν τώρα την προσωπική τους ανέλιξη με πελατειακές σχέσεις, ενισχύουν τις συντηρητικές πρακτικές που οδηγούν σε στασιμότητα. Αλλά και ενισχύουν την κοινωνία που θέλουμε να ξεπεράσουμε.

Αυτοί που πιστεύουν ότι το ΠΑΣΟΚ ήρθε για να μείνει όποιες και αν είναι οι θέσεις, οι πρακτικές του, τα προγράμματά του ας σκεφθούν ότι η πρωτοπορία κατακτιέται με θέσεις, πρακτικές και προγράμματα που εξασφαλίζουν στην κοινωνία δυναμική και στον πολίτη ελευθερίες, δυνατότητες και καλύτερες συνθήκες ζωής.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, πιστεύω ότι έχουμε τις δυνατότητες, Μπορούμε να διαμορφώσουμε προγράμματα, Μπορούμε να προωθήσουμε ιδέες, Μπορούμε να δώσουμε στην κοινωνία μια νέα δυναμική. Μπορούμε να κερδίσουμε το στοίχημα του εκσυγχρονισμού και της σοσιαλιστικής πορείας. Μπορούμε να τολμήσουμε ενωμένοι, αν οργανώσουμε το ΠΑΣΟΚ ως ριζοσπαστική μεταρρυθμιστική δύναμη. Αν έχουμε μπροστά μας το όραμα μιας Ελλάδας ισχυρής, κοινωνικά δίκαιης και δημοκρατικής. Ας παλέψουμε και θα το πετύχουμε. Ευχαριστώ.

Αρχείο Αρθρα κτλ.

Π.Α

243

Πριν μερικά χρόνια κυκλοφορούσαν στο κίνημα φαντάσματα που μας τρομοκρατούσαν, η σοσιαλδημοκρατία και ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός ήταν τα κυριώτερα από αυτά.

Σήμερα η εισήγηση του Προέδρου διαπιστώνει ότι καιρός είναι να ξεπεράσουμε τις παιδικές ασθένειές μας. Διατρέχουμε όμως τον κίνδυνο να παραβλέψουμε ότι μερικά κρίσιμα ερωτήματα για τον προσανατολισμό του κινήματός μας έχουν ακόμη ασαφείς απαντήσεις.

Αναφέρω δύο:

Ποιός είναι ο σοσιαλισμός που πρέπει να επιδιώξουμε; Ποιά είναι τα δικά μας προτάγματα; Μήπως ακολουθούμε ένα διαχειριστικό πραγματισμό, ο οποίος δεν διαφέρει ουσιαστικά από μία συντηρητική πολιτική;

Το δεύτερο: Με ποιό τρόπο θα μπορέσει το ΠΑΣΟΚ να δώσει στην ελληνική κοινωνία την απαραίτητη μεταρρυθμιστική δυναμική για να λύσει τα titάνεια προβλήματα της χώρας;

Για να απαντήσουμε στα ερωτήματα αυτά χρειάζεται να πάρουμε θέση σε μια σειρά από θέματα:

Εθνοκεντρισμός ή Εθνική Στρατηγική;

Εθνοκεντρισμός είναι η απόσυρση από τη συμμετοχή στις διεθνείς διεργασίες με επιχείρημα την ιδιαιτερότητά μας, την ανάγκη φιλολαϊκής πολιτικής, την τήρηση της παράδοσης ή τη διεθνή συνωμοσία σε βάρος μας. Η εθνική στρατηγική επιδιώκει αντίθετα να διευρύνει τις δυνατότητες της χώρας, να προωθήσει την ανάπτυξή της, να καταστήσει τον τόπο και τους ανθρώπους του ικανούς να έχουν λόγο στις διεθνείς εξελίξεις.

Κεντρική επιδίωξη της εθνικής στρατηγικής είναι η δημιουργία μιας ανταγωνιστικής οικονομίας και ενός αποτελεσματικού κράτους για να έχει η φωνή μας δύναμη. Η αποτυχία του υπαρκτού σοσιαλισμού έδειξε ότι στη δημιουργούμενη παγκόσμια κοινωνία μόνο η διαπλοκή με το διεθνές περιβάλλον δημιουργεί τις προϋποθέσεις οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης. Η προσπάθεια για ισότιμη διεθνή συμμετοχή και επίπονη είναι και αβέβαιη ως προς την έκβασή της. Είναι όμως μονόδρομος.

Δημοκρατία Σήμερα;

Υπάρχει νέο πρόβλημα δημοκρατίας. Νέα κέντρα εξουσίας, όπως τα συγκροτήματα ΜΜΕ, που δεν ελέγχονται ούτε από τη λειτουργία της αγοράς ούτε από τη δικαιοσύνη ούτε από την πολιτική είναι σε θέση να ιδιωτικοποιήσουν δημόσιους χώρους και να επιβάλουν εξελίξεις, πολλές φορές με δημόσιους πόρους και δημόσια στήριξη. Ο πολίτης γίνεται όλο και περισσότερο υπήκοος. Απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα αδρανούμε.

Ανακατανομή του εισοδήματος και του πλούτου σήμερα;

Η παραοικονομία επιτείνει τις ανισότητες. Τα ελλείματα έχουν δημιουργήσει μία τάξη ραντιέρηδων. Ο πληθωρισμός συντελεί στην απαξίωση του όποιου αποθέματος έχει δημιουργήσει ο εργαζόμενος. Το κράτος παροχών και των λαϊκίστικων μέτρων επιτείνει τη μιζέρια των πολλών και τον πλούτο των ολίγων. Και όμως είμαστε διστακτικοί στη φορολογία των μεγάλων περιουσιών, έχουμε ευαισθησίες στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και της διαφθοράς και θεωρούμε τη σταθεροποίηση ως μία υποχρέωση προς την Κοινότητα, που αν μπορούσαμε θα έπρεπε να αποφύγουμε.

Και επιπρόσθετα διευρύνουμε και ενισχύσαμε τις οικονομικές δυνάμεις που μας εξουσιάζουν. Αντιπαθούμε τα μονοπώλια και τα ολιγοπώλια γενικά αλλά συμπαθούμε τον κ. Β ή τον κ. Κ όταν χρηματοδοτεί το κόμμα και μας προβάλλει στα κανάλια του.

Κοινωνική Δικαιοσύνη Σήμερα;

Κοινωνική Δικαιοσύνη δεν είναι παροχές σε κοινωνικές ομάδες ανάλογα με τις πιέσεις για να αποφύγουμε πολιτικό κόστος και να κερδίσουμε με ψήφους. Κοινωνική Δικαιοσύνη δεν είναι το κράτος παροχών. Κοινωνική Δικαιοσύνη δεν είναι η ισοπεδωτική μεταχείριση όλων με το πρόσχημα της ισότητας όποια και αν είναι η συνεισφορά του πολίτη στη δημιουργία του κοινωνικού προϊόντος και την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων. Κοινωνική Δικαιοσύνη σημαίνει ότι πρέπει να δημιουργούμε ισότητα ευκαιριών, να εξισορροπούμε τα συμφέροντα της σημερινής και των μελλοντικών γενεών, σημαίνει κοινωνική αλληλεγγύη. Υστερούμε σε όλους τους τομείς.

Ανάπτυξη Σήμερα;

Ανάπτυξη δεν είναι μόνο η μεγέθυνση της δημόσιας δαπάνης και ο πολλαπλασιασμός των έργων. Ανάπτυξη δεν είναι σίγουρα η ρητορεία για την παραγωγικότητα όπως δεν είναι και η βροχή επιδοτήσεων και ενισχύσεων. Η ανάπτυξη προϋποθέτει σχεδιασμό, έλεγχο της συμβολής των έργων στη δημιουργία, η συμπλήρωση μιας παραγωγικής αλυσίδας, επιλογές, ιεραρχήσεις. Ανάπτυξη σημαίνει παιδεία, έρευνα, τεχνολογία, υποδομή, σταθερούς κανόνες δράσης της πολιτείας. Σ' όλα αυτά υστερούμε.

Αλλά προπαντός υστερούμε σε μηχανισμούς εφαρμογής, στον γρήγορο εντοπισμό των προβλημάτων και τη λύση τους, στη δημόσια διοίκηση. Το κράτος στρατηγείο υπάρχει μόνο στις εξαγγελίες. Να το κάνουμε πράξη.

Ο πολίτης Σήμερα;

Το ελληνικό όνειρο είναι σήμερα καταναλωτικό όνειρο. Η πολιτεία αποδέχεται και εθίζει τον πολίτη στην πελατειακή νοοτροπία. Το κοινωνικό περιβάλλον ενισχύει τον ατομισμό και την κοινωνική αδιαφορία. Ο άλλος πολίτης, ο οποίος έχει αυξημένη ηθική ευαισθησία, επιζητεί σοβαρότητα και συνέπεια, έχει κριτική ικανότητα, συναντά τη δυσπιστία μας.

Όπως και τη δυσπιστία συναντά η απαίτηση για κοινωνική ευθύνη των πολιτών. Προτιμάμε ένα απλό κριτήριο για να τον αξιολογήσουμε, είναι ή όχι μαζί μας.

Οι πολιτικές μας πρακτικές σήμερα;

Χρειάζεται μία νέα πολιτική-πολιτισμική προσέγγιση.

Αντί να αποδεχόμαστε τις συντεχνιακές αντιλήψεις και την κλειστή κοινωνία, να διευρύνουμε συνεχώς τις δυνατότητες δράσης και ευκαιρίες για τον πολίτη, να του επιτρέπουμε πρωτοβουλίες.

Αντί να αποδεχόμαστε επικοινωνιακά στεγανά, να διευρύνουμε την επικοινωνία, να δημιουργήσουμε βήματα συζήτησης, προβολής αιτημάτων όπου δημοσιοποιούνται προβληματισμοί, μπορούν οι πολίτες να δραστηριοποιούνται.

Αντί να αποδεχόμαστε εξουσιαστικές δομές ιδιωτικές και δημόσιες, να ισχυροποιήσουμε την κοινωνία, ώστε να υφίστανται αντίρροπες εξουσίες ανεξάρτητες από την κρατική βούληση και την εξουσία του μεγάλου κεφαλαίου.

Αυτοδιαχείριση και συμμετοχή είναι ξεχασμένες έννοιες. Να τις ζωντανέψουμε.

Προπαντός όμως να μετατρέψουμε το κόμμα σε εργαλείο κοινωνικής μεταρρύθμισης.

Το κόμμα Σήμερα;

- Θέλουμε κόμμα μηχανισμό ή κόμμα ιδεών, κόμμα εκλογικής επιστράτευσης ή κόμμα κοινωνικής κινητοποίησης;
- Κανείς δεν θέλει το ΠΑΣΟΚ να είναι κόμμα μηχανισμός. Ποιά είναι όμως η αλήθεια;

Στο κόμμα μηχανισμό η οργάνωση βάσης και το απλό κομματικό μέλος είναι χρήσιμα για αφισκοκολλήσεις, προεκλογικές συγκεντρώσεις και χειροκροτήματα. Η τηλεόραση φέρνει το μήνυμα του κόμματος σε κάθε σπίτι. Η οργάνωση βάσης συρρικνώνεται σε μία συμμαχία συνταξιούχων, ανθρώπων που επιζητούν κοινωνικότητα και ψηφοφόρων που αναζητούν εξυπηρετήσεις.

Στο κόμμα μηχανισμό τα στελέχη είναι όλο και περισσότερο επαγγελματίες, χωρίς άλλο επάγγελμα πέρα από την κομματική αποστολή και γι' αυτό συνδεδεμένα με ένα κοινό συμφέρον, την επιβίωσή τους. Τα ολιγαρχικά χαρακτηριστικά εντείνονται. Μήπως τα φαινόμενα αυτά μας είναι γνωστά;

Στο κόμμα μηχανισμό δεν επιζητούν προγράμματα. Τους ενοχλεί όπως την αποκαλούν η προγραμματολαγνεία. Αξίωμα είναι να μη δυσареστήσουμε καμμία κοινωνική ομάδα.

Μήπως οι κυβερνητικές καθυστερήσεις οφείλονται σε έλλειψη προετοιμασίας;

Εάν το ΠΑΣΟΚ θέλει να ανανεώσει ουσιαστικά μια κοινωνία χωρίς πυξίδα, ένα κοινωνικό σώμα εγκαταλειμμένο στην αδυσώπητη λογική των πελατειακών σχέσεων, των ισχυρών οικονομικών καταναγκασμών και της ιδιώτευσης πρέπει να στραφεί σε μία νέα κατεύθυνση. Να γίνει κόμμα ιδεών. Να αναλάβει ένα παιδευτικό ρόλο στην κοινωνία. Να παράγει ιδέες και προτάσεις, να καθιερώνει πρότυπα, να κινητοποιεί για τους προγραμματικούς του στόχους, να διαμορφώνει άλλους τρόπους λειτουργίας της κοινωνίας.

Απαραίτητο γι' αυτό είναι ένας άλλος τρόπος λειτουργίας. Έχουν παρομοιάσει τις σχέσεις στο ΠΑΣΟΚ με ένα τζάκι. Φωτιά είναι η ηγεσία, όσοι κάθονται στην πρώτη σειρά ζεσταίνονται αλλά και καίγονται μερικές φορές. Όσοι κάθονται πίσω κρυώνουν. Η καλύτερη θέση είναι η μεσαία σειρά, ούτε κρύο ούτε ζέστη. Εκεί υπάρχουν οι πολλοί χωρίς εξάρσεις που ακολουθούν για ασφάλεια τη λογική του μέσου όρου. Ας εκσυγχρονίσουμε το ΠΑΣΟΚ. Ας αντικαταστήσουμε το τζάκι με ηλεκτρική ενέργεια.

Η λέξη κλειδί για το ΠΑΣΟΚ είναι η ενότητα. Η ενότητα είναι αξίωμα και επιδίωξη. Γιατί η ενότητα δεν προκύπτει από δηλώσεις που συγκαλύπτουν διαφορές και εσωτερικές στυγνές αντιπαράθεσεις. Προκύπτει από στάσεις και πρακτικές που διευκολύνουν τη συζήτηση, τη σύγκρουση ιδεών και τη σύνθεση των απόψεων. Η ενότητα που προκύπτει από σιωπή είναι επίπλαστη. Η ενότητα που επιβάλλει ένας ισοπεδωτικός μηχανισμός δεν αντέχει σε κρίσεις. Η ενότητα που προκύπτει από συνθετικές και παιδευτικές λειτουργίες και αντέχει σε διαμάχες και εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα στην κοινωνική παρέμβαση της οργάνωσης.

Ας έρθουμε στα αρχικά μας ερωτήματα.

Μπορούμε να αλλάξουμε την κοινωνία μας. Αρκεί να δώσουμε στα οράματά μας συγκεκριμένη μορφή, αν συσχετίσουμε το σοσιαλισμό όχι με ένα μακρινό μέλλον αλλά με το σήμερα, αν επιδιώξουμε με την καθημερινή παρέμβασή μας στη βιούμενή μας πραγματικότητα, τη διαφορετική λειτουργία της κοινωνίας μας τόσο στα μικρά όσο και στα μεγάλα ζητήματα. Η πολιτική μας είναι και θα είναι διαφορετική από τη συντηρητική πολιτική αρκεί να λύνουμε τα προβλήματα της καθημερινής ζωής του Έλληνα πολίτη με γνώμονα τη δημοκρατία και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Ο σοσιαλισμός είναι ένας διαρκής αγώνας, είναι μία διαδικασία για τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών ζωής, είναι μία συνεχής προσπάθεια όπου η κάθε απόφαση σήμερα, καθορίζει ποιά θα είναι η πορεία αύριο. Ας γίνει αυτό η συνείδηση.

Αυτοί που θέλουν εδώ και τώρα όλο τα οφέλη δημιουργούν τις προϋποθέσεις αύριο η χώρα να βρίσκεται σε αδιέξοδο. Αυτοί που θέλουν εδώ και τώρα την προοπτική ανέλιξής τους με πελατειακές σχέσεις ενισχύουν τις συντηρητικές πρακτικές που οδηγούν σε στασιμότητα. Αυτοί που πιστεύουν ότι το ΠΑΣΟΚ ήρθε για να μείνει όποιες και αν είναι οι θέσεις, οι πρακτικές του, τα προγράμματά του ας σκεφθούν ότι η πρωτοπορεία κατακτιέται με θέσεις, πρακτικές και προγράμματα που εξασφαλίζουν στην κοινωνία δυναμική και στον πολίτη ελευθερίες, δυνατότητες και καλύτερες συνθήκες ζωής. Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να κερδίσει το στοίχημα του εκσυγχρονισμού και της σοσιαλιστικής πορείας αν τολμήσει. Ενωμένοι να τολμήσουμε, να οργανώσουμε το ΠΑΣΟΚ ως αποτελεσματικό εργαλείο για να γίνει η Ελλάδα ισχυρή, δημοκρατική και κοινωνικά δίκαιη.